۷.تقسیم بندی بر محور محمول

محور وحدت علوم

وحدت علم به چیست ؟ مسائل علم، یک مسائل متعددی هستند، وحدتشان به چیست ؟ وحدت به موضوع است ، وحدت به غرض است؟ جامع موضوعی را از قدیم مهندسین ، فلاسفه داشته اند، موضوع علم هندسه، «کمّ» می باشد. موضوع علم مکانیک، حرکت است.این چه ربطی دارد به غرض ما؟ من بودم ای نبودم حرکت بود این علم هم بود، جامع موضوعی ریشه دار است، جامع غرضی را صاحب کفایه آورده اند[1]. قبل از صاحب کفایه نبوده است.

یک چیز دیگری هم که بود این بود که می گفتند جامع محمولی هم دارند: جامع موضوعی، جامع غرضی، جامع محمولی. جامع ـمحمولی، هم خودش دم و دستگاهی دارد.

شما الان برای همین بحث خودتان اگر فکرش را کنید انواع این جامع ها را می توانید به کار ببرید، یعنی فقه با نگاه جامع موضوعی می گویید چه چیزی است ؟ می گویید موضوع فقه افعال مکلفین است ، این یک جور نگاه موضوعی است یعنی محور تقسیم بندی شما شده است فعل المکلفین. بعد کتاب ها را دسته بندی می کنید.

حالا جامع محمولی ، اگر بگویید فقه چیست؟ فقه تکلیف است، فقه از تکلیف بحث می کند ، اگر این طوری صحبت کردید دارید به یک نحو بین محمول های فقه جامع گیری می کنید، آن وقت بعدش می توانید دسته بندی کنید، دسته بندی هایی که اگر ثمره ی علمی ندارد، فعلا از نظر توضیح مقصود خوب است. شما می آیید یک فقه می نویسید ، بعد از شما می پرسند که شما این فقه را چگونه نوشتید ؟ می گویید من گشتم هر چه در شریعت واجب بود را یک جا آوردم ، کتاب الواجبات، جامع محمولی است ، کتاب المحرمات، نه کاری به نماز دارید، نه کاری به حج دارید، هر آنچه که حرام است. خب این هم بعضی وقت ها اتفاقاً خیلی جذاب هم می شود ، کتاب المستحبات، کتابی است که هر چه مستحبات است در آن می آوریم، و نمی شود بگوییم فواید علمی ندارد.اینها خودش سرجایشان هر دسته بندی ای یک طور فایده ای دارد ، لغو محض نیست ولی جامع، جامع محمولی است یعنی من کار ندارم موضوع چیست، بلکه با این کار دارم که حکم اش وجوب است این هم یک جور دسته بندی است.

---

[1] أن موضوع كل علم و هو الذي يبحث فيه عن عوارضه الذاتية أي بلا بواسطة في العروض هو نفس موضوعات مسائله عينا و ما يتحد معها خارجا و إن كان يغايرها مفهوما تغاير الكلي و مصاديقه و الطبيعي و أفراده و المسائل عبارة عن جملة من قضايا متشتتة جمعها اشتراكها في الدخل في الغرض الذي لأجله دون هذا العلم فلذا قد يتداخل بعض العلوم في بعض المسائل مما كان له دخل في مهمين لأجل كل منهما دون علم على حدة فيصير من مسائل العلمين. (كفاية الأصول (طبع آل البيت) ؛ ص7)

بازبینی #1
ایجاد شده 16 مارس 2025 17:28:00 توسط ... .
به روزرسانی شده 16 مارس 2025 17:28:21 توسط ... .